

POMOC V HMOTNÉ NOUZI

V případě, že se dostanete do obtížné životní situace (bez jakýchkoliv finančních prostředků), můžete si požádat na Úřadu práce o dávky hmotné nouze (dle zákona č. 111/2006 Sb.) k zajištění vašich základních životních potřeb (např. situace, kdy nemá osoba dostatek financí na zajištění základní obživy, bytové situace nebo v případě mimořádné události).

Osoba v hmotné nouzi

V zásadě se jedná o stav, kdy osoba či rodina nemá dostatečné příjmy a její celkové sociální a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb na úrovni ještě přijatelné pro společnost. Současně si tyto příjmy nemůže z objektivních důvodů zvýšit (vlastní prací, uplatněním nároků a pohledávek, prodejem nebo využitím majetku) a vyřešit tak svoji nelehkou situaci vlastním přičiněním.

Kdo má nárok na pomoc v hmotné nouzi (ve vztahu k OZP)?

Osoby invalidní ve III. stupni (bez ohledu na vyplácení důchodu), které nemají dostatečné příjmy, jsou považovány za osoby v hmotné nouzi (není vyžadována podmínka evidence uchazečů o zaměstnání).

Kdo má nárok na dávku:

- osoba bez handicapu evidovaná na ÚP jako uchazeč o zaměstnání
- osoba invalidní ve III. stupni
- osoba pobírající příspěvek na péči ve II. III. a IV. stupni a osoby o ně pečující
- osoba uznaná dočasně práce neschopnou
- osoby starší 68 let
- poživatelé starobního důchodu
- osoba pobírající dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství či mateřství
- rodič pečující o dítě při pobírání rodičovského příspěvku
- osoba pečující o dítě do 10ti let s nárokem na příspěvek na péči v I. stupni
- nezaopatřené dítě

Podrobněji viz zákon č. 111/2006 Sb., § 3

Podání žádosti

Žádost se podává formuláři, který naleznete v tištěné formě na pobočkách Úřadu práce České republiky nebo v elektronické podobě na stránkách MPSV:

<https://www.mpsv.cz/web/cz/formulare>

Žádost se podává na Krajské pobočce Úřadu práce ČR podle místa trvalého bydliště. Úřad práce musí Vaši žádost přijmout, až na základě šetření ÚP rozhodne o ne/přiznání dávky.

Poskytované dávky

měsíčně opakující se

- a) příspěvek na živobytí
- b) doplatek na bydlení

jednorázové

mimořádná okamžitá pomoc

Příspěvek na živobytí

Dávka, která pomáhá žadateli při nedostatečném příjmu na úhradu základních životních potřeb (např. strava, oblečení, doprava, vzdělání).

Nárok má osoba či rodina, která je v hmotné nouzi a pokud po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje jejich příjem částky živobytí (zákonem stanovené).

Částka živobytí je stanovena pro každou osobu individuálně, a to na základě hodnocení její snahy a možností. Hodnotí se především možnost zvýšení příjmu vlastní prací, řádným uplatněním nároků a pohledávek, prodejem nebo jiným využitím majetku. Pro stanovení živobytí rodiny se jednotlivé částky živobytí osob sčítají. Částka živobytí se odvíjí od částek existenčního a životního minima.

Příspěvek na živobytí se poskytuje v peněžní nebo věcné formě, popřípadě v obou těchto formách.

Doplatek na bydlení

Doplatek na bydlení řeší nedostatek příjmu k uhrazení nákladů na bydlení tam, kde nestačí vlastní příjmy osoby či rodiny včetně případného příspěvku na bydlení vyplaceného ze systému státní sociální podpory.

Podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí.

Výjimka - zákon umožňuje poskytnout doplatek na bydlení (s přihlédnutím k celkovým sociálním a majetkovým poměrům), i v případě, že příspěvek na živobytí nebyl přiznán z důvodu, že příjem osoby a společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby a společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3násobek částky živobytí osoby a společně posuzovaných osob.

Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí.

Dávka je poskytována vlastníku užívajícímu byt, nebo jiné osobě, která užívá byt na základě smlouvy, rozhodnutí, nebo jiného právního titulu.

Dávku lze také poskytnout vlastníku stavby pro individuální či rodinnou rekreaci, která splňuje zákonem dané stavebně technické standardy kvality bydlení.

Zákon o pomoci v hmotné nouzi pamatuje i na specifické situace spojené s bydlením. V případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení poskytnout do části bytu, po splnění hygienických podmínek a udělení souhlasu obce do ubytovacího zařízení a po splnění stavebně technických standardů kvality bydlení do jiného než obytného prostoru. Jako případ hodný zvláštního zřetele se vždy považuje ubytování v pobytových sociálních službách (např. azylový dům, domov pro seniory, chráněné bydlení).

Mimořádná okamžitá pomoc

Jednorázová dávka určená pro mimořádnou situaci, kdy je nutná pomoc bezprostředně.

Žádost lze podat i na kontaktním místě úřadu práce, kde došlo k mimořádné události (tzn. i na Úřadu práce mimo Vašeho trvalého bydliště).

Příspěvek lze poskytnout

- pokud Vám může nedostatek finančních prostředků způsobit *újmu na zdraví* (např. nedostatek financí na léky, potraviny) - **i když nejste v hmotné nouzi**. Dávka svou částkou doplňuje příjem osoby do existenčního minima a u nezaopatřeného dítěte do životního minima (stanoveného dle věku).
- pokud nastane vážná *mimořádná událost* a osoba ji není schopna překonat vlastními silami (např. živelná pohroma, požár, ekologická havárie atd.)
- pokud osoba nemá prostředky k zaplacení *jednorázových poplatků* k vyřízení dokladů (např. občanský průkaz, rodný list, doklady potřebné k přijetí do zaměstnání atd.). Příspěvek lze použít i *na nocleh či jízdné*.
- na úhradu *nákladů k pořízení nebo za opravu předmětů dlouhodobé potřeby* (např. lednička, pračka atd.).
- na *zájmovou činnost a vzdělání nezaopatřených dětí* (např. kroužky, lyžařský výcvik, tábor atd.)
- pokud je osoba ohrožena *sociálním vyloučením* (např. po propuštění z vězení, z léčby závislosti, z ochranného či výchovného zařízení, pro osoby bez přístřeší).

Opravné prostředky

Proti rozhodnutí o zamítnutí nebo odejmutí dávky můžete **podat odvolání do 15 dnů od doručení** a to k MPSV ČR prostřednictvím úřadu, který rozhodl.

Částky životního a existenčního minima od 1. 1. 2023

Životní minimum – jednotlivec 4 860 Kč

Životní minimum - rodina:

První osoba v domácnosti	4 470 Kč
Druhá a další osoba v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem	4 040 Kč
Dítě do 6 let	2 480 Kč
Dítě od 6 do 15 let	3 050 Kč
Dítě od 15 do 26 let (nezaopatřené)	3 490 Kč

Existenční minimum 3 130 Kč

Více informací k problematice hmotné nouze naleznete na stránkách MPSV:
<https://www.mpsv.cz/pomoc-v-hmotne-nouzi>

Česká asociace paraplegiků – CZEPA, z.s.

Dygrýnova 816/8

198 00 Praha 14 – Černý Most

www.czepa.cz

czepa@czepa.cz

Aktualizováno: 30. 01. 2023